

Kartlagte matplanter fra middelalderens Oslo.

Mindets tomt og Søndre felt.

Under arkeologiske utgravninger samles det ofte inn frø og planterester. Fra middelalderens Oslo er det registrert et variert utvalg av vekster som har vært dyrket, importert eller som har vokst naturlig i området. Gjennom mange år har arkeobotanikere analysert disse restene og funnet ut hva slags arter det er. Mange av disse er matplanter. I forskningsprosjektet FOODIMPACT har vi samlet disse resultatene fra en rekke utgravninger og laget oversikter og kart som viser hvor de enkelte artene ble funnet. Utgangspunktet for kartene er en liste av planter som vi vet, eller har god grunn til å tro, ble spist og/eller brukt som medisin av mennesker i Middelalderen. Som bakgrunn for definisjonen av matplanter har vi i hovedsak tatt utgangspunkt i to publikasjoner: *Wörterbuch der Pflanzennamen im Altwestnordischen* av Wilhelm Heizmann og *Liber Herbarum* av Henrik Harpestræng.

Plantene ble funnet i utgravningsområdene Oslogate 7, Søndre Felt, Mindets Tomt og Bispegata, alle i gamlebyen i Oslo. Disse områdene representerer et utvalg av ulike bolig- og aktivitetsområder i middelalderbyen. Undersøkelsene som kartene er basert på finner du her:

Marini, N.A.F; Young, D.S; Allison, E; Allott, L. and J. Carrott (2019): FOLLOBANEN BISPEGETA A2 AND F07, OSLO NORWAY Plant macrofossils, Insects and Parasite Eggs Analyses Report.

Griffin, K (1979): *Plant Remains from Oslogate 7*, De arkeologiske utgravninger I Gamlebyen, Oslo, 2. Feltene Oslogate 3 og 7. Bebyggelsesrester og funngrupper. E. Schia (red.). (s124-133).

http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2013080508365

Griffin, K. (1988): *Plant Remains*, De Arkeologiske utgravningene i Gamlebyen, Oslo, 5. «Mindets tomt» - «Søndre Felt». Animal bones, moss, plant, insect and parasite remains. P. Molaug og E. Schia (red), (s15 – 108). Alvheim og Eide akademisk forlag, Øvre Ervik.

<http://hdl.handle.net/10852/98520>

Mindets tomt og Søndre felt

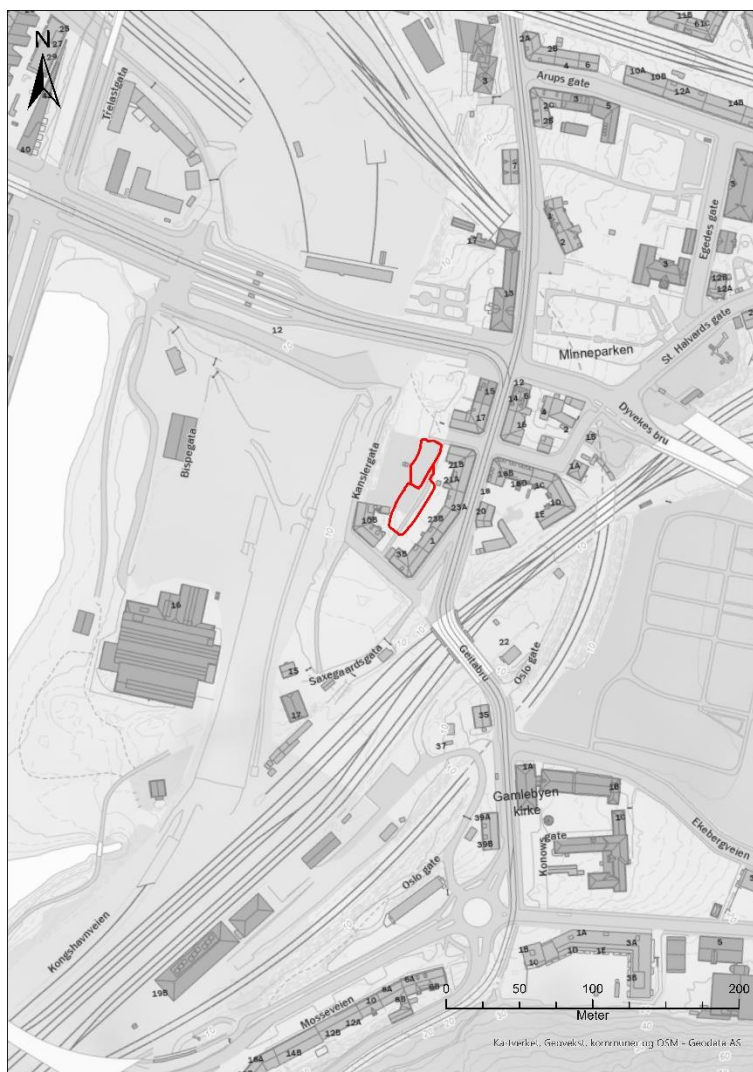
Ved undersøkelsene på lokalitetene Mindets tomt og Søndre felt er det benyttet et rutenett med oppdeling ned til metersruter etter samme modell som ved Oslogate 6 (basert på Oslokoordinater). Relasjoner til dette systemet er derimot ikke brukt ved uttak av prøver, og for å kunne visualisere fordelingen av planterester på lokalitetene er det derfor tatt utgangspunkt i plantegninger med prøveuttak markert. Hver fase i undersøkelsene er dokumentert med tanke på konstruksjonselementer og prøveuttak, og danner et godt grunnlag for videre arbeid med fordeling av makrofossiler på lokalitetene over tid (Griffin 1988:81ff). Tegningene har blitt digitalisert og områder for prøveuttak har så blitt vektorisert for å kunne danne basis for kopling mot prøvebaser. Det har i samme prosess blitt logget relevante data i attributtene, for å lette arbeidet med videre analyser. Dette være seg prøvenummer, fase og kontekst.

Prøveresultatene er digitalisert og ordnet i egen base. Det er videre kjørt en oppsummering på hver unike prøve, slik at alle ulike arter funnet representeres med egen attributt i posten. Dette letter arbeidet med å kople funnbasen mot funnsted på lokaliteten og vise spredningen på de enkelte artene. Utvalg og resultatinnsamling er gjort av Linda Christiansen. Vi har brukt programvaren ESRI ArcGIS Pro 3.0.2 i arbeidet med å vise spredningen av makrofossiler på lokaliteten.

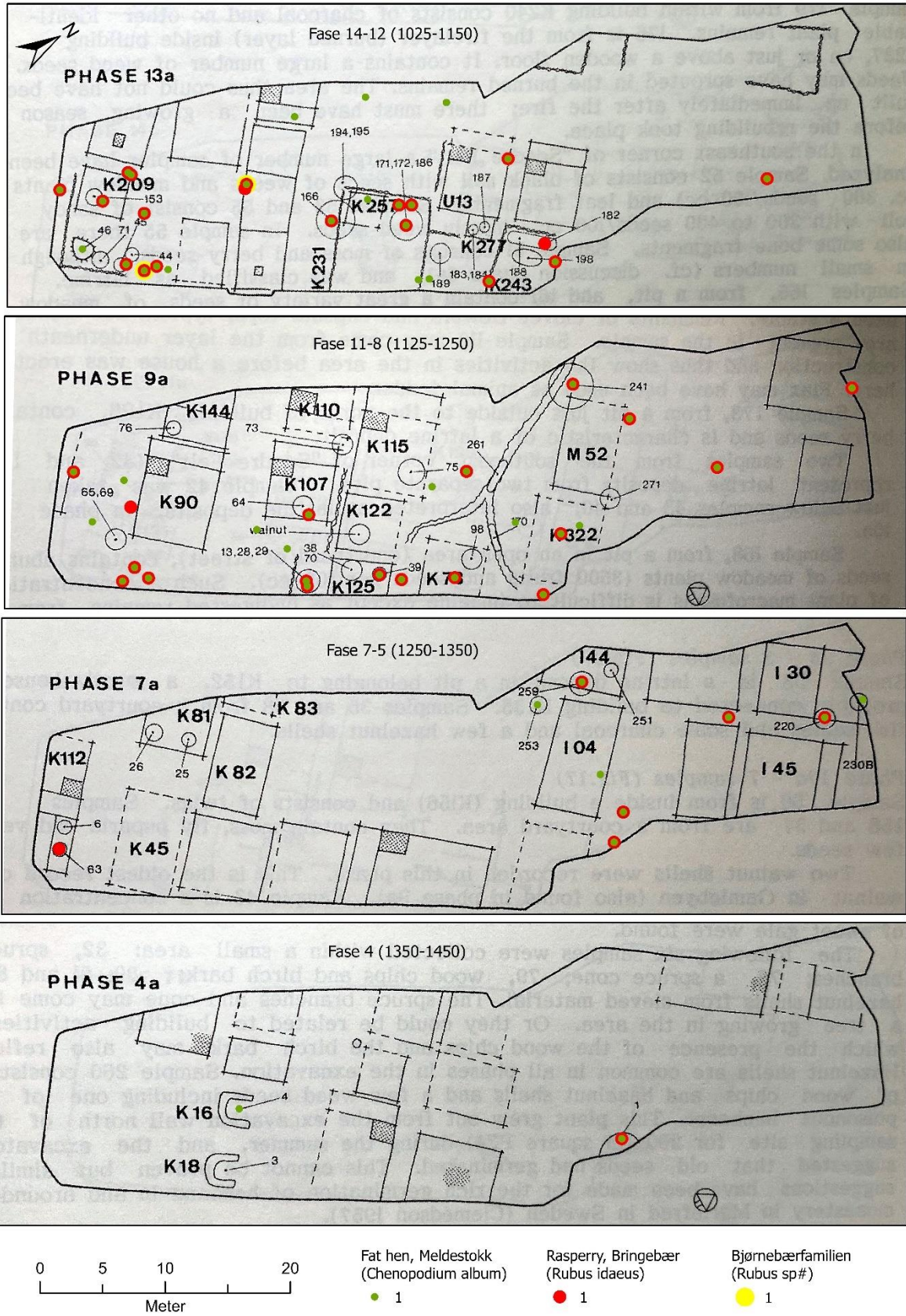
Når det gjelder hvilke tidsfaser vi har fokusert på, så knyttes dette til fire «tidsbilder» som er i fokus på prosjektet Foodimpact;

1. 1025-1150 e.Kr (Fase 14-12).
2. 1125-1250 e.Kr (Fase 11-8).
3. 1250-1350 e.Kr (Fase 7-5).
4. 1350-1450 e.Kr (Fase 4).

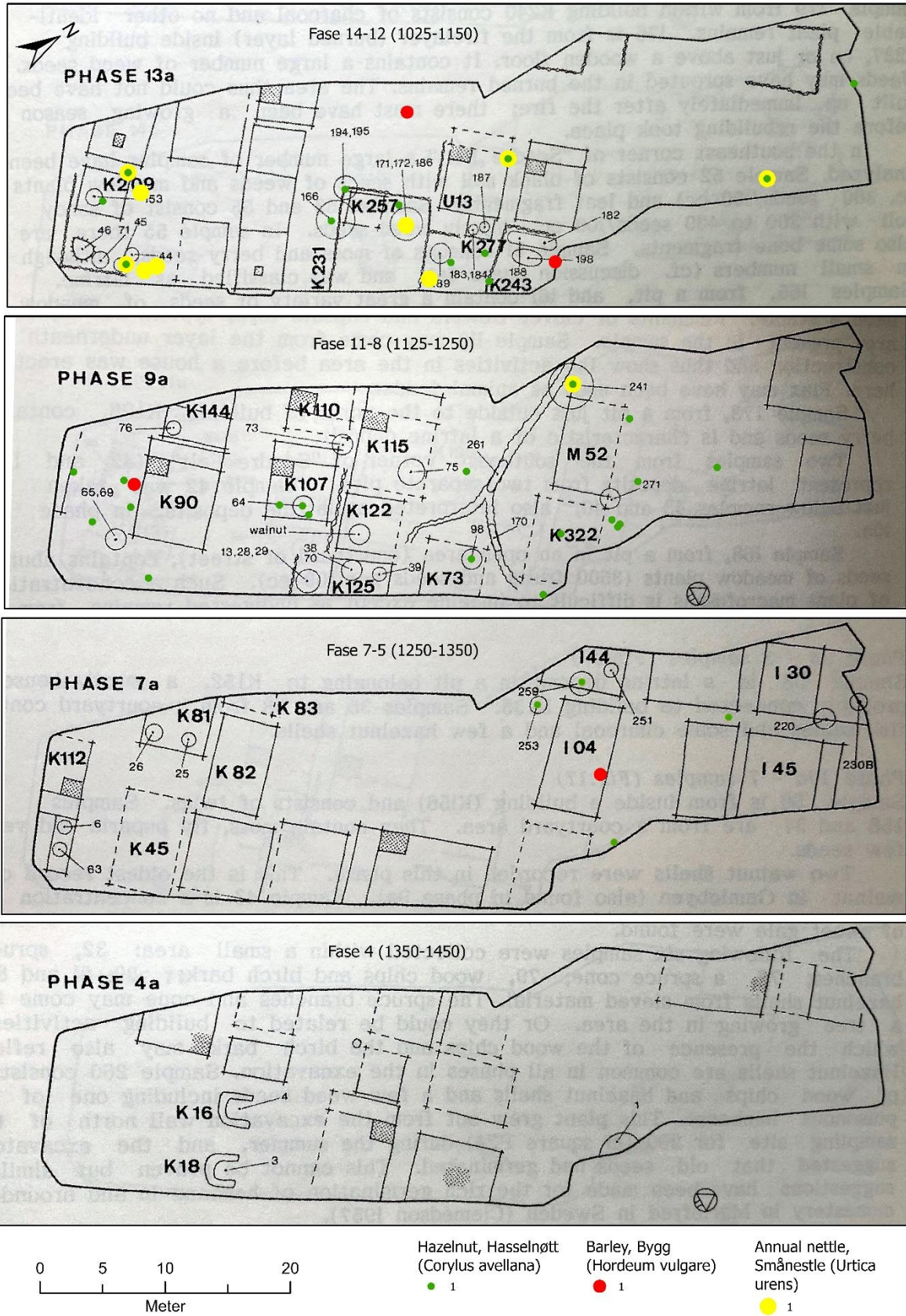
Hver hovedfase kan ha flere underfaser, og hovedperiodeinndelingene kan avvike noe fra lokalitet til lokalitet (for Mindets tomt og Søndre felt, se Griffin 1988:11f). I og med at hvert tidsbilde kan ha flere faser og underfaser, er det en utfordring å vise «rett» plantegning som bakgrunnslag i GIS. Det er derfor tatt utgangspunkt i den plantegningen som viser mest konstruksjonselementer innenfor aktuelt tidsbilde, og det kan derfor være nyttig å ha alle plantegningene tilgjengelig ved gjennomgang av spredningskartene (Griffin 1988:77ff). Kartene viser tre plantearter om gangen fordelt på disse fire tidsbildene.

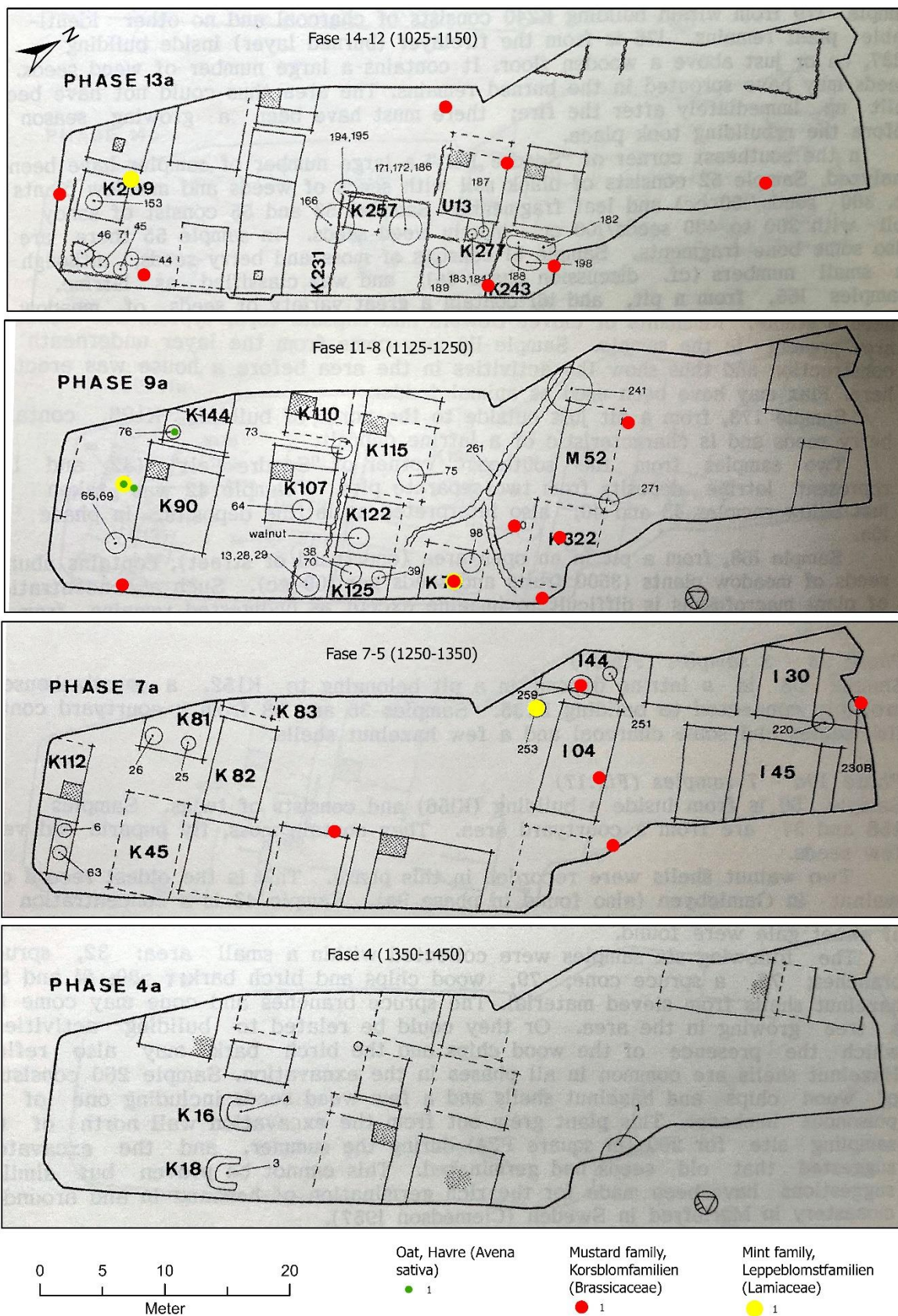
Figur 1: Lokalitetsgrenser Mindets tomt og Søndre felt. Kartgrunnlag: Statens kartverk.

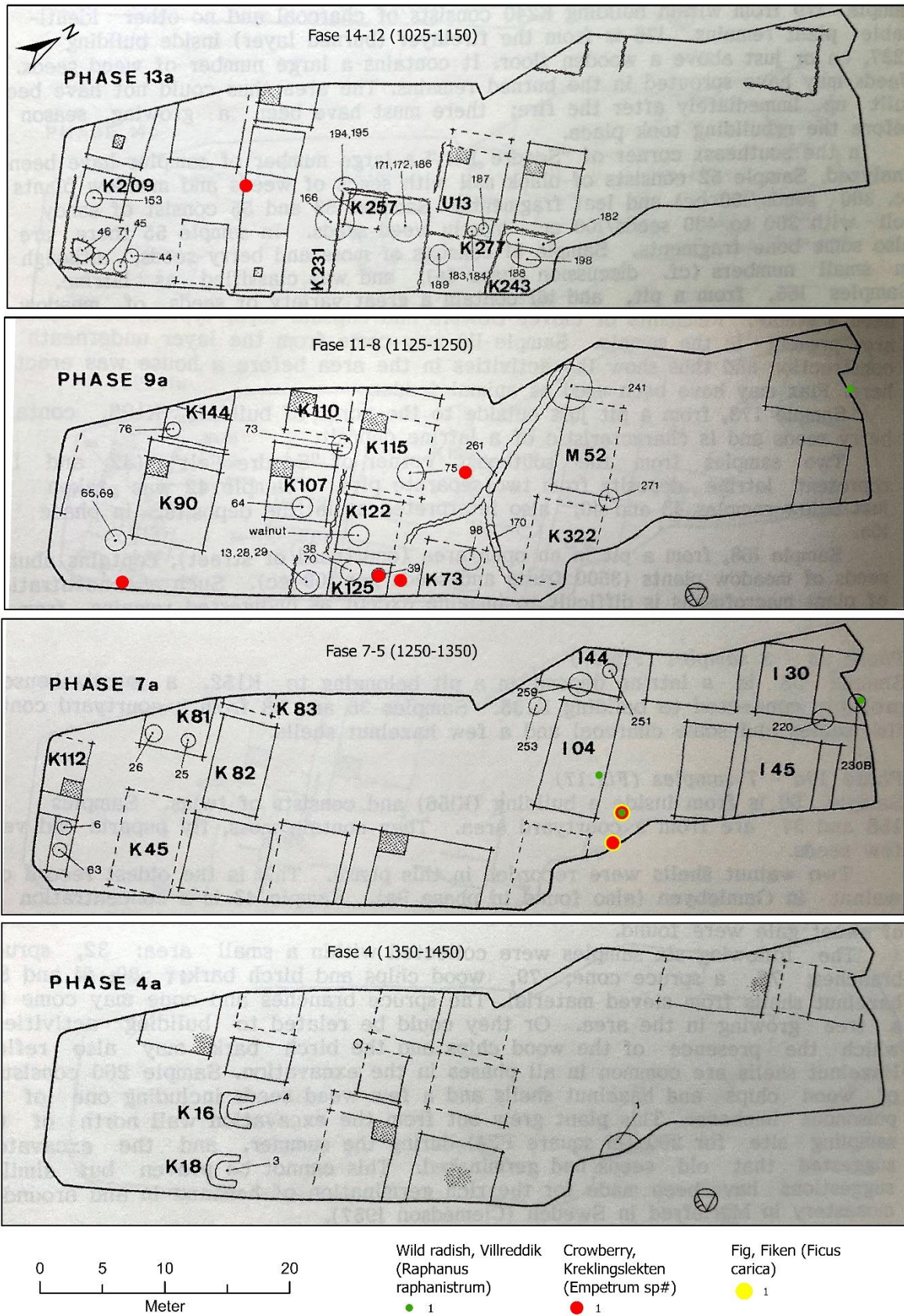
Figur 2: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

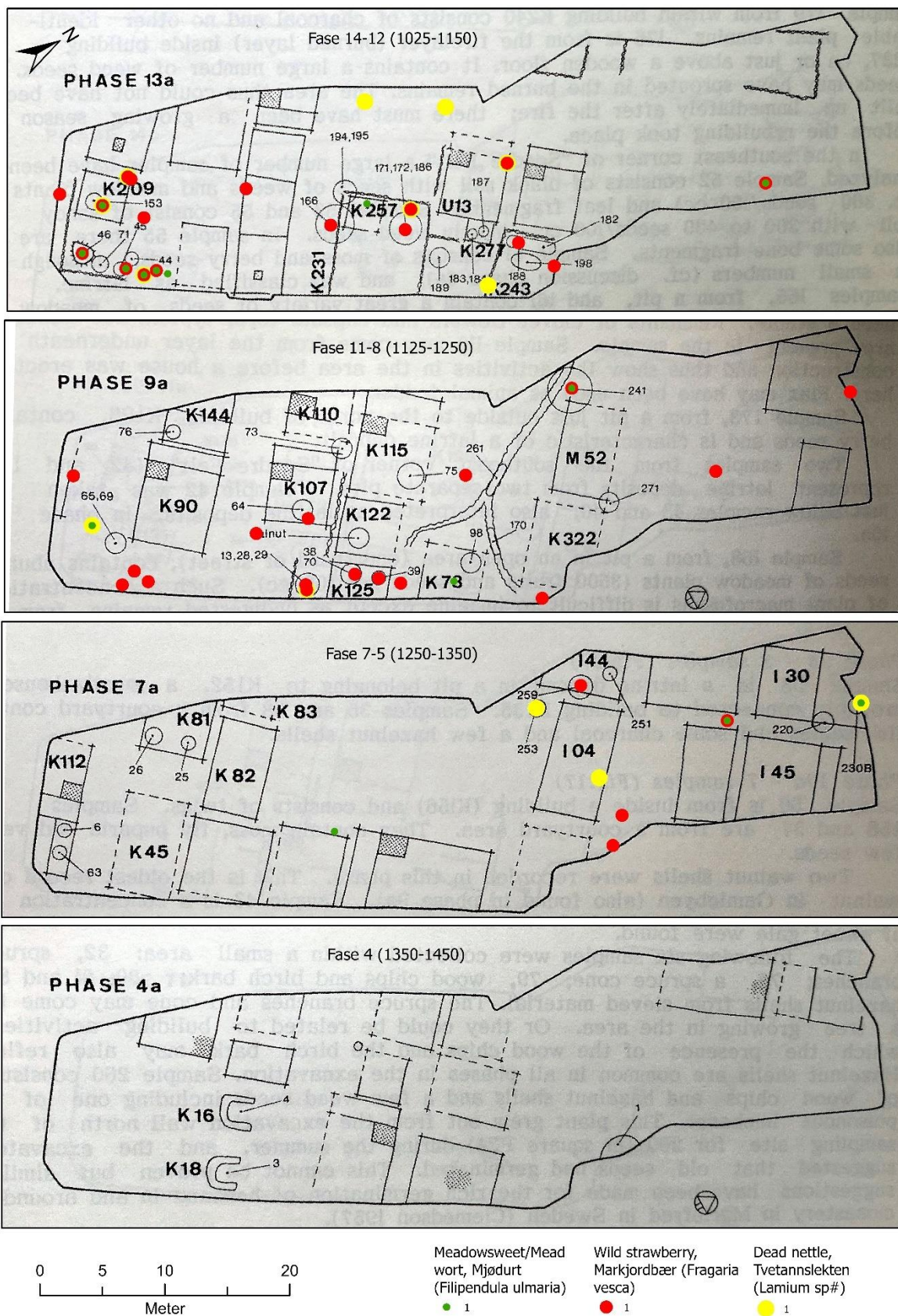
Figur 3: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

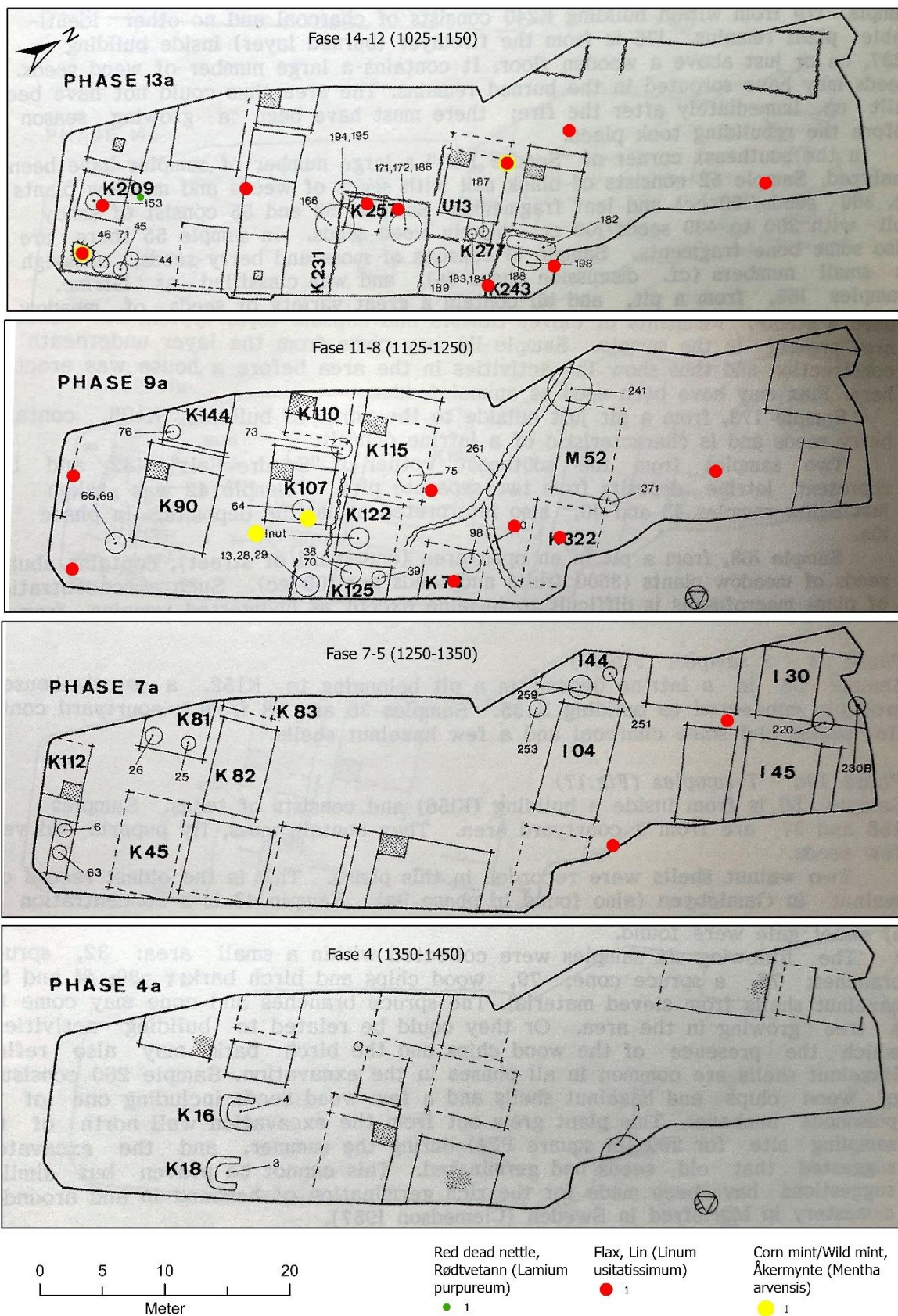
Figur 4: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

Figur 5: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

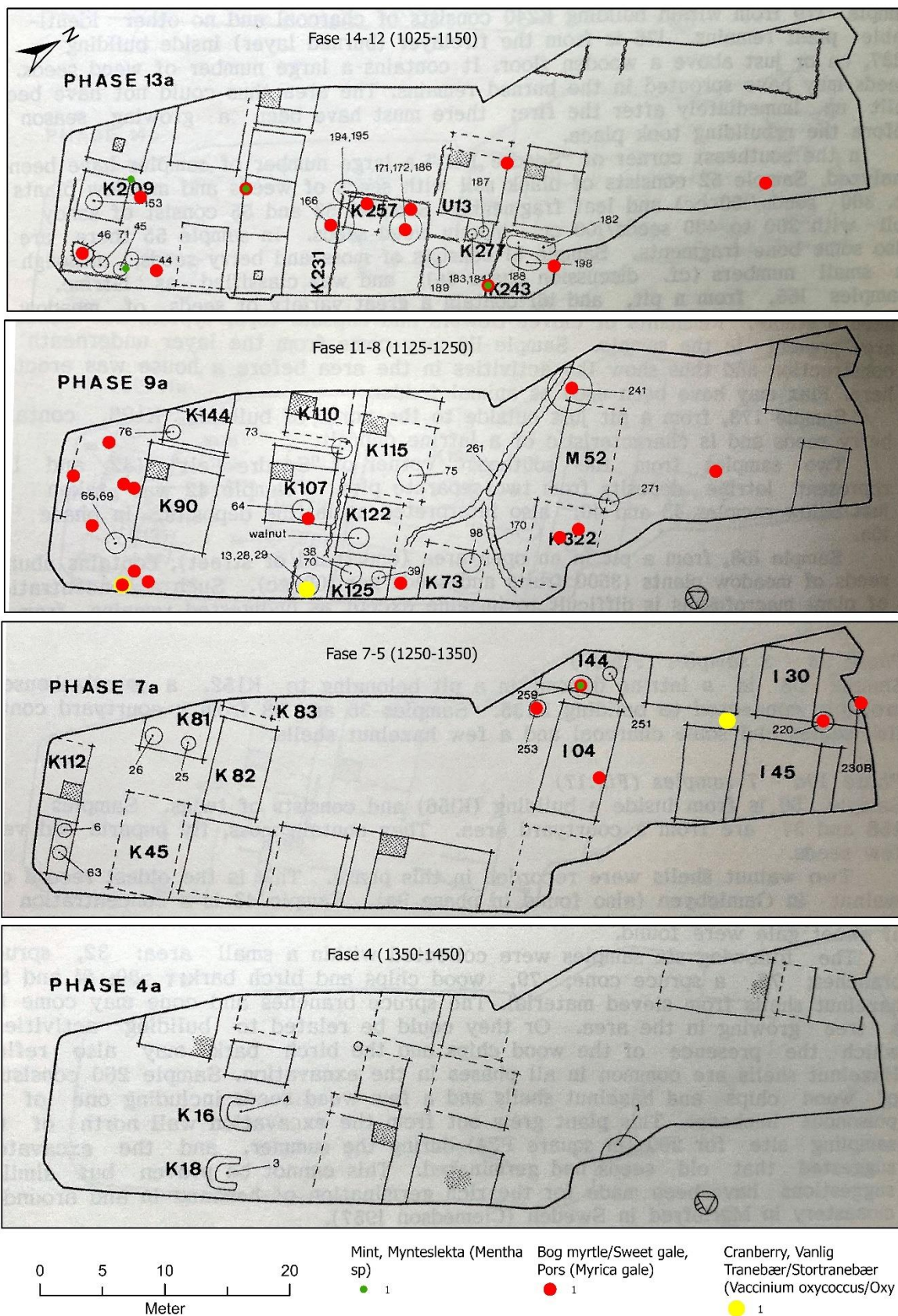

Figur 6: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

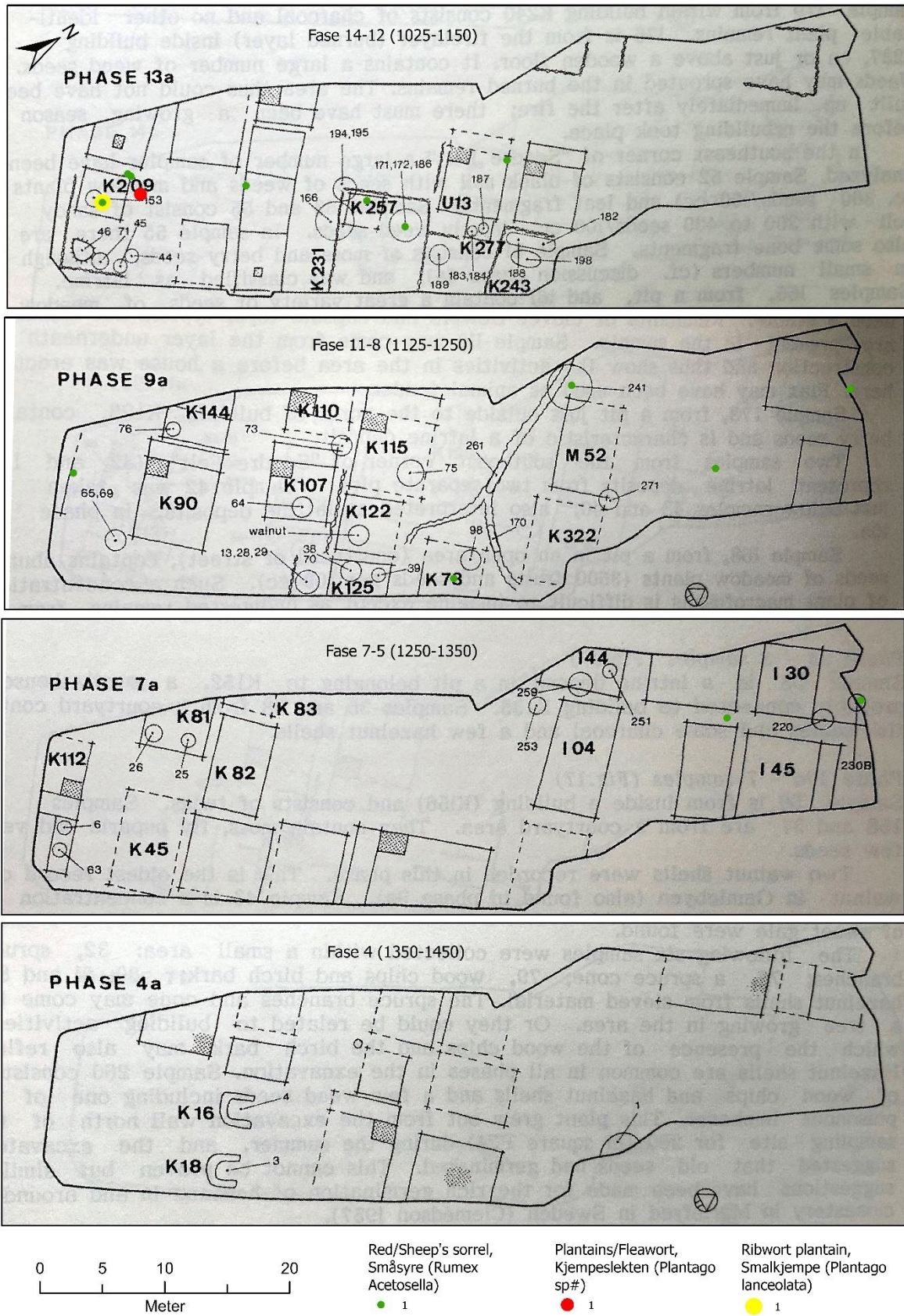

Figur 7 : Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

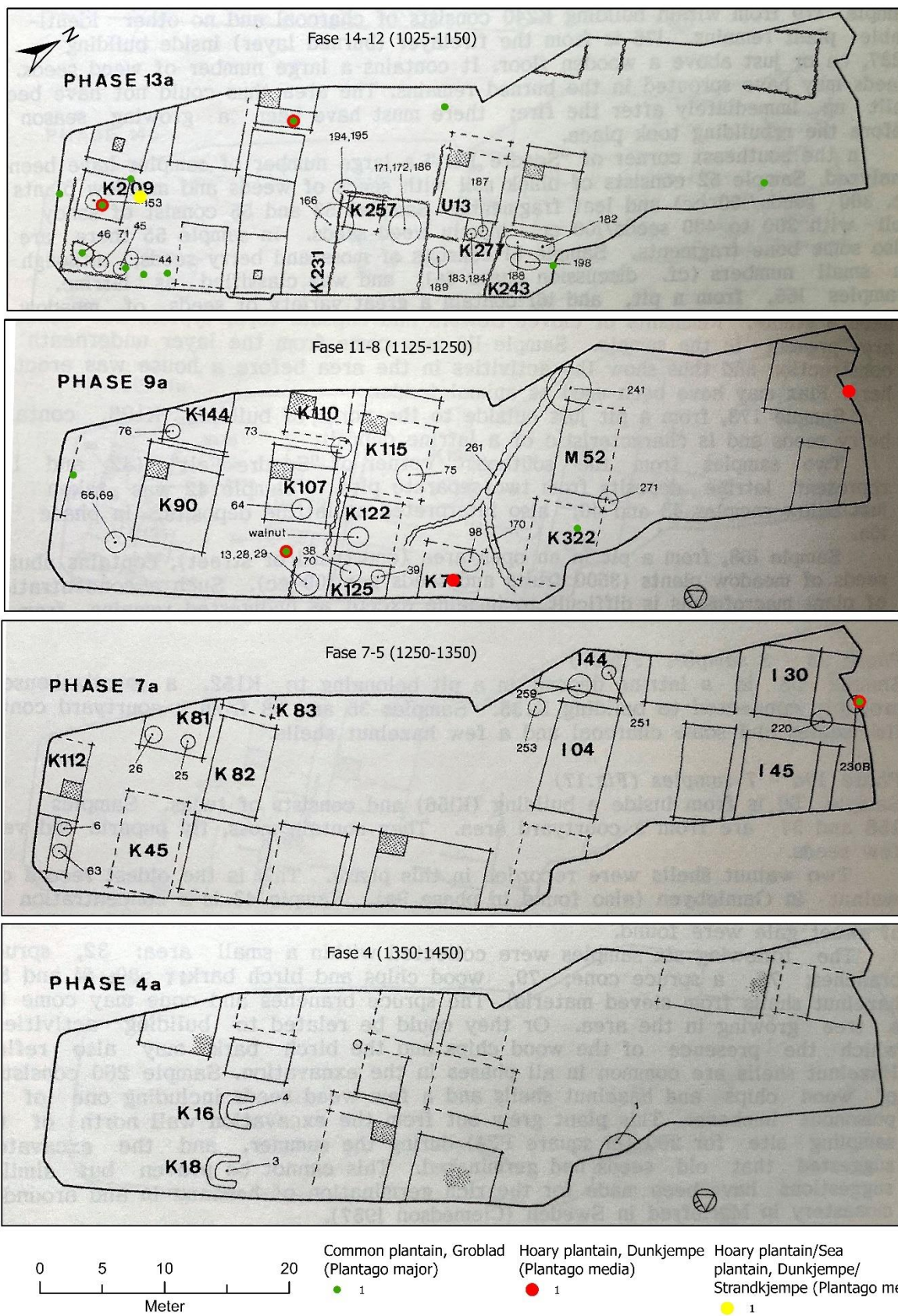

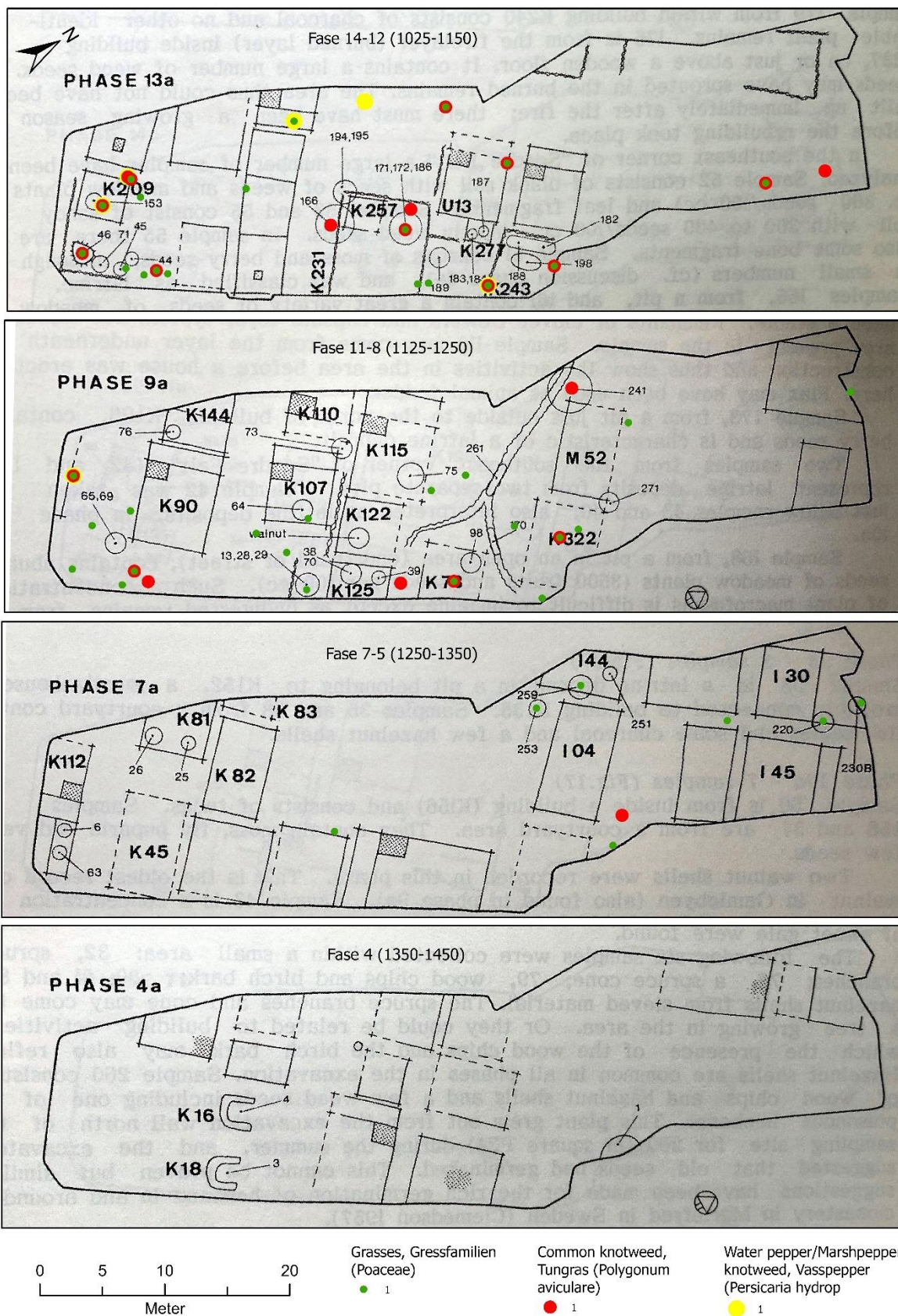
Figur 8: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

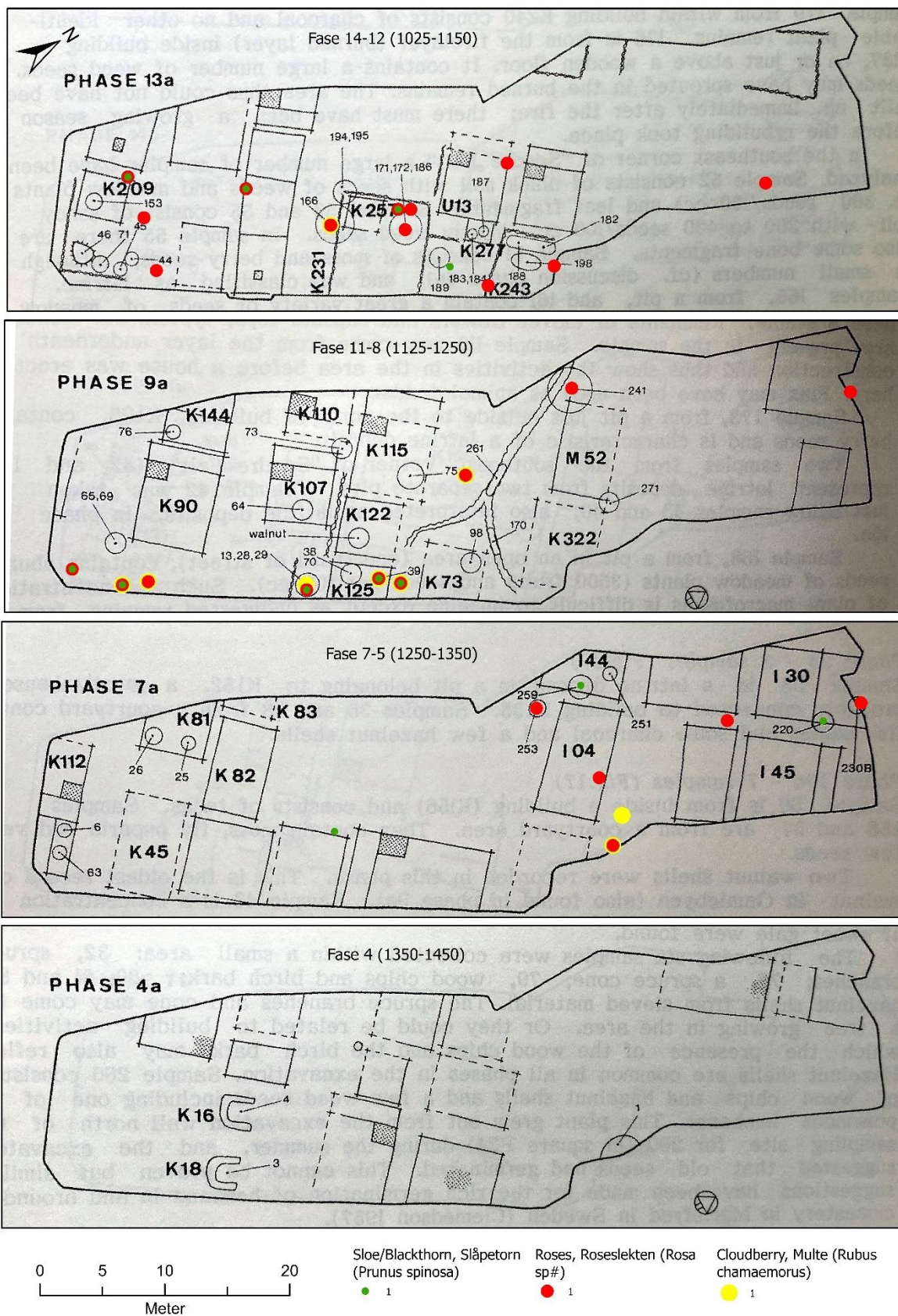
Figur 9: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

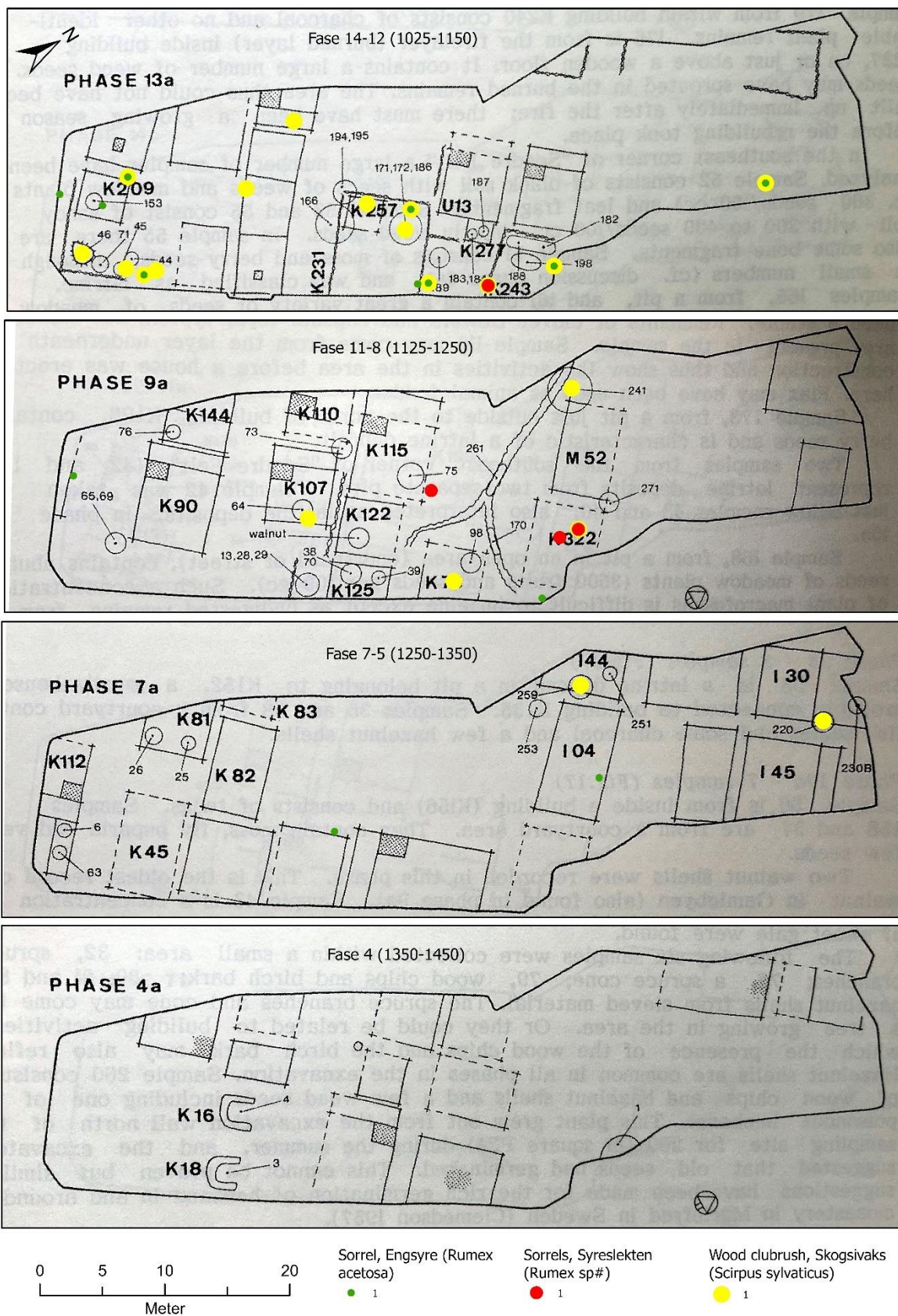
Figur 10: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

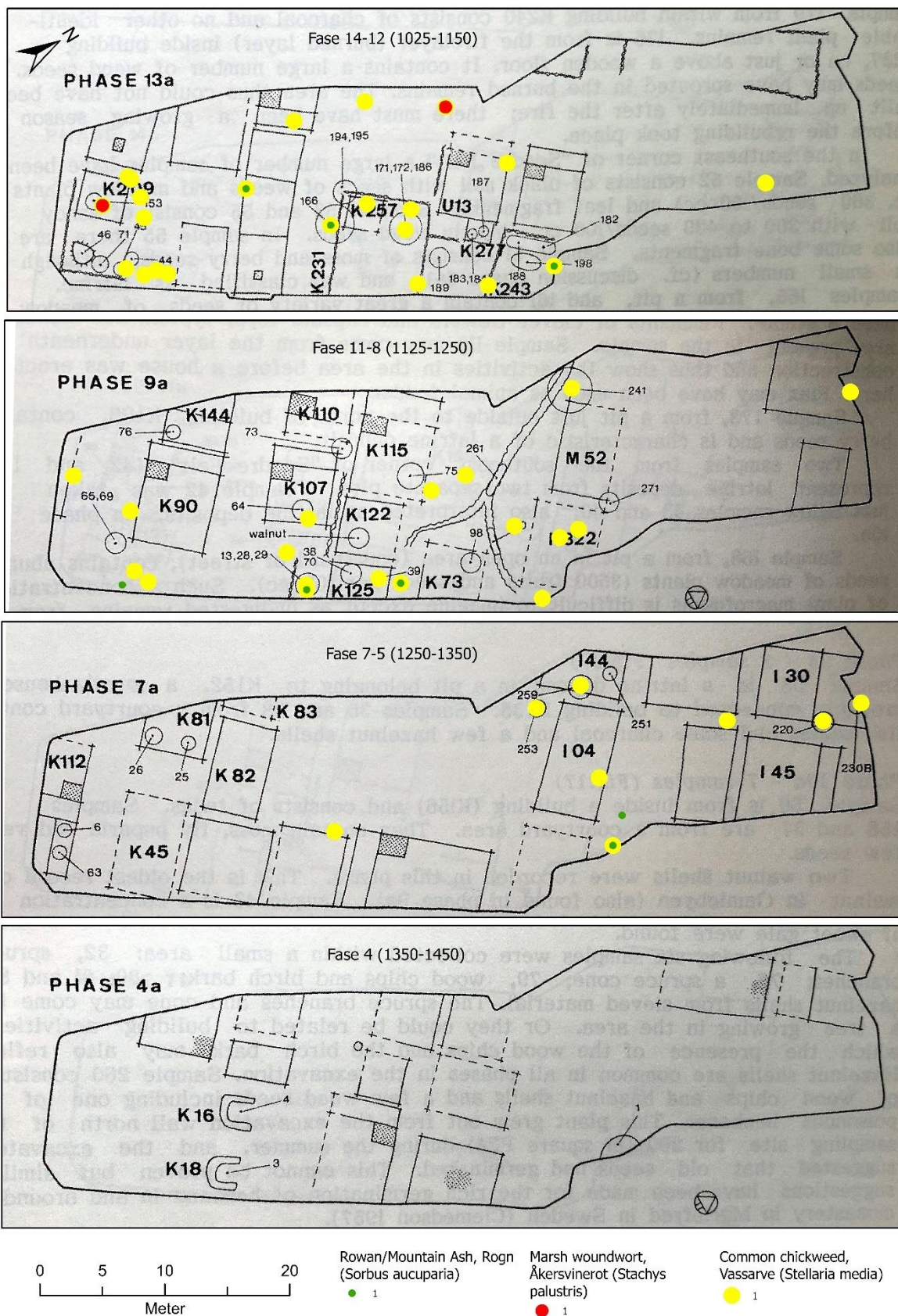
Figur 11: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

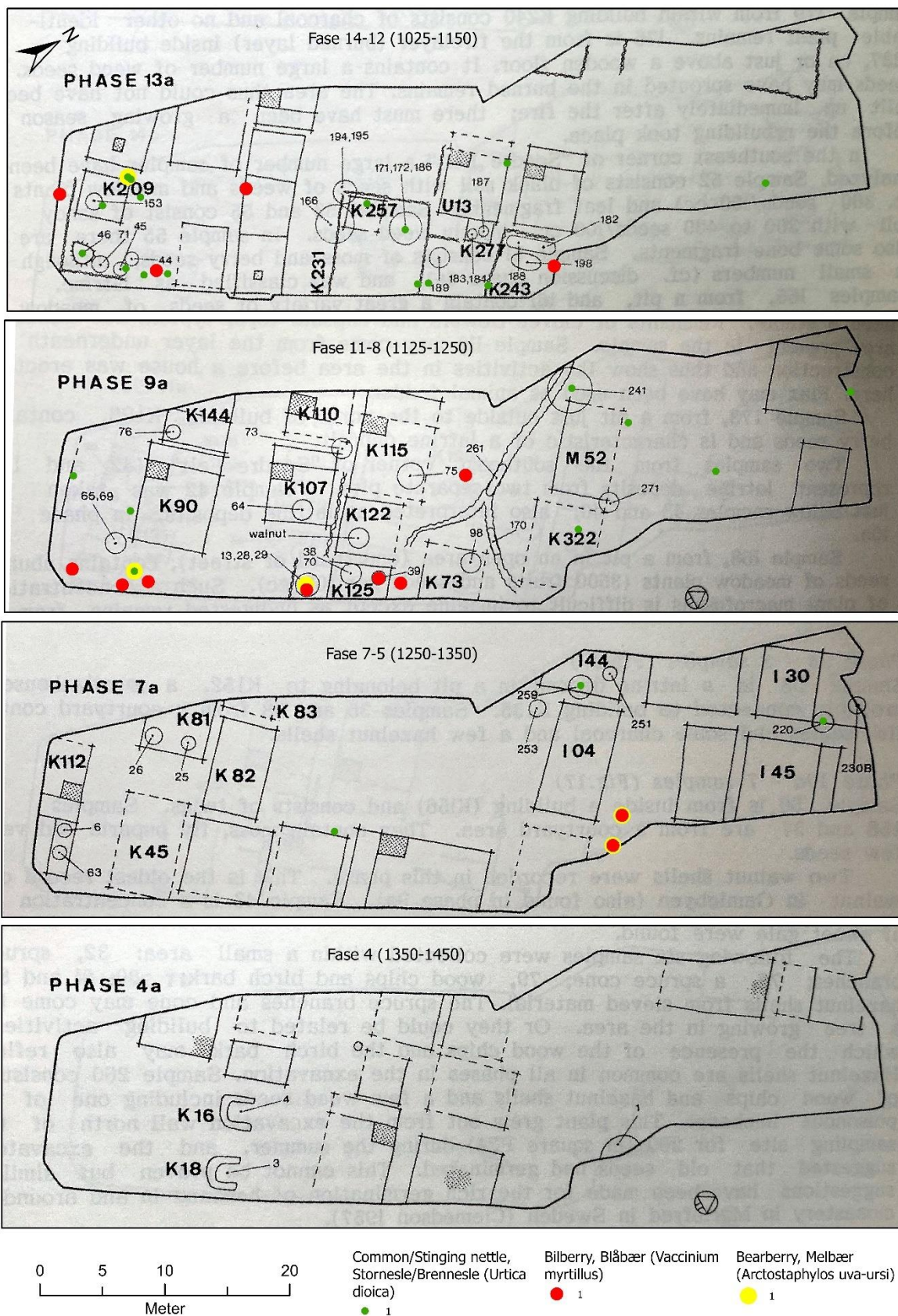
Figur 12: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

Figur 13: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

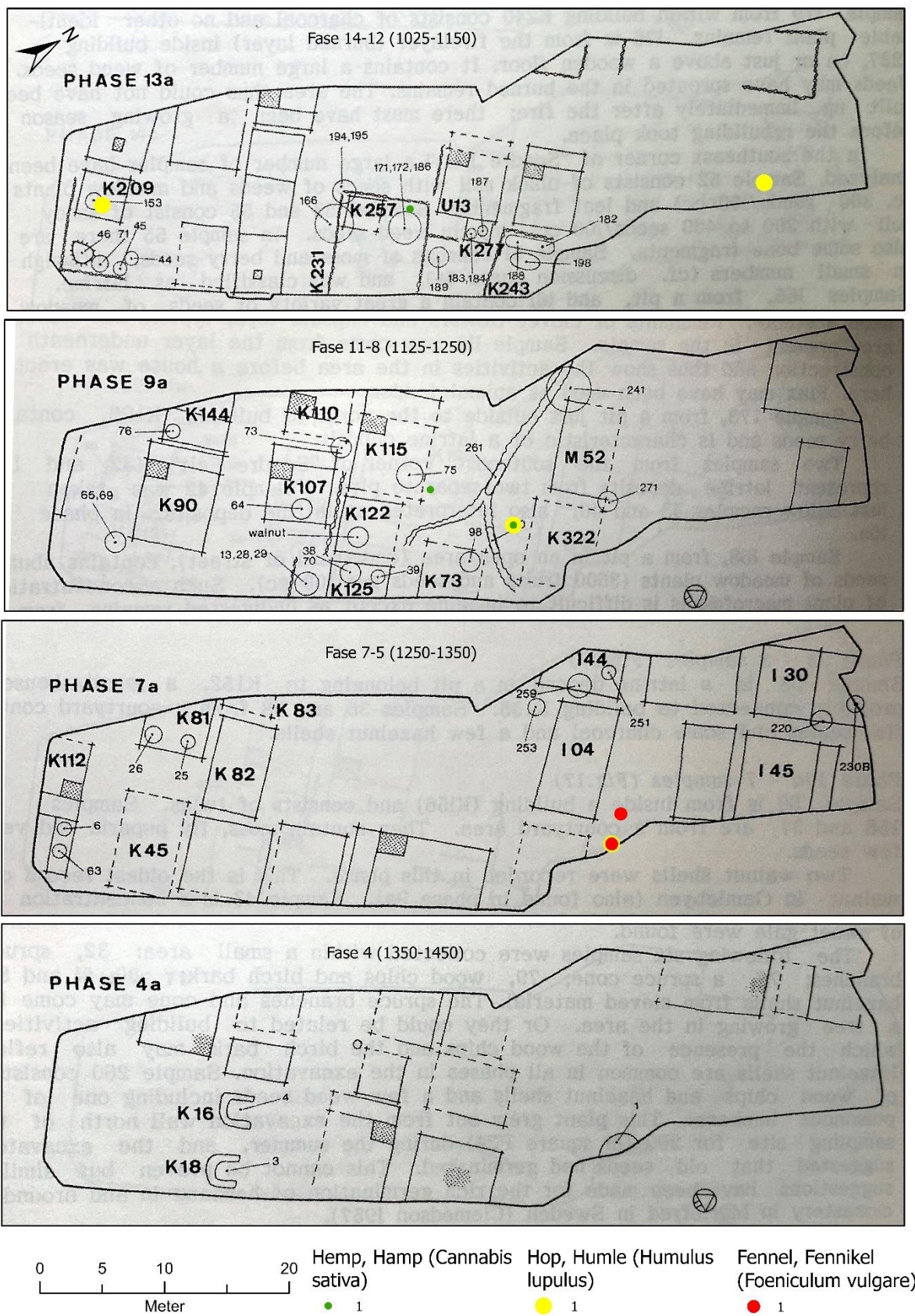

Figur 14: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

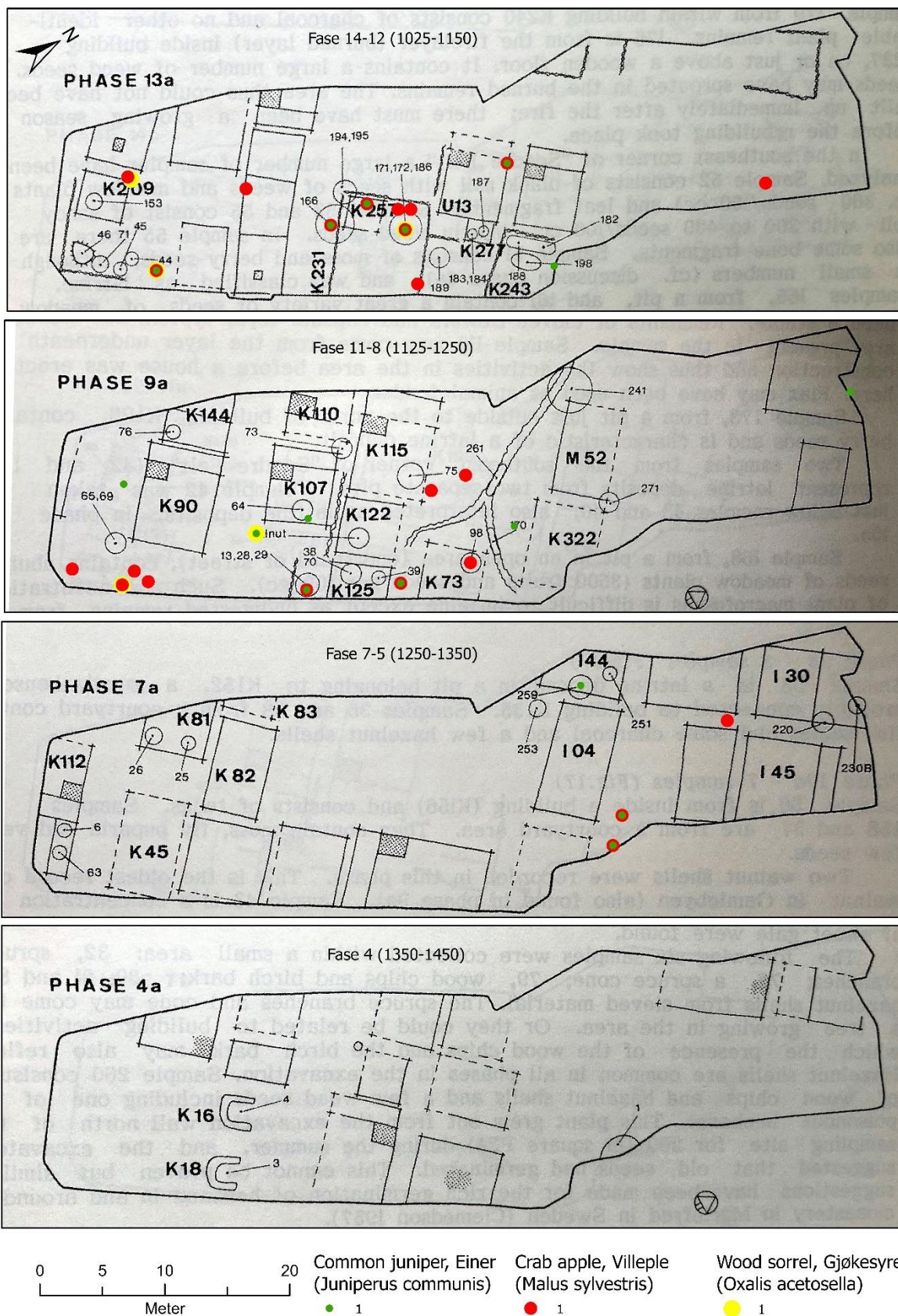

Figur 15: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

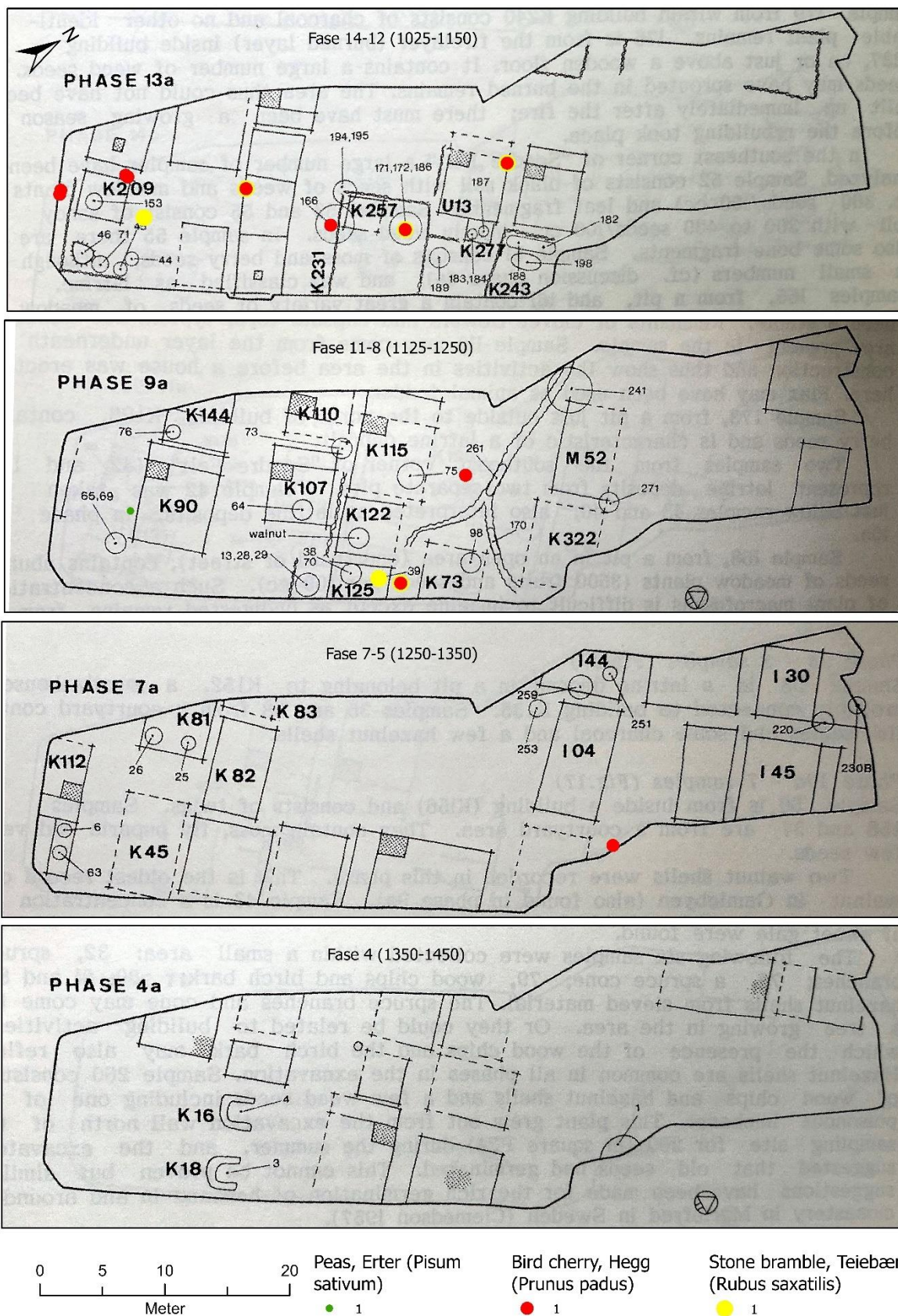

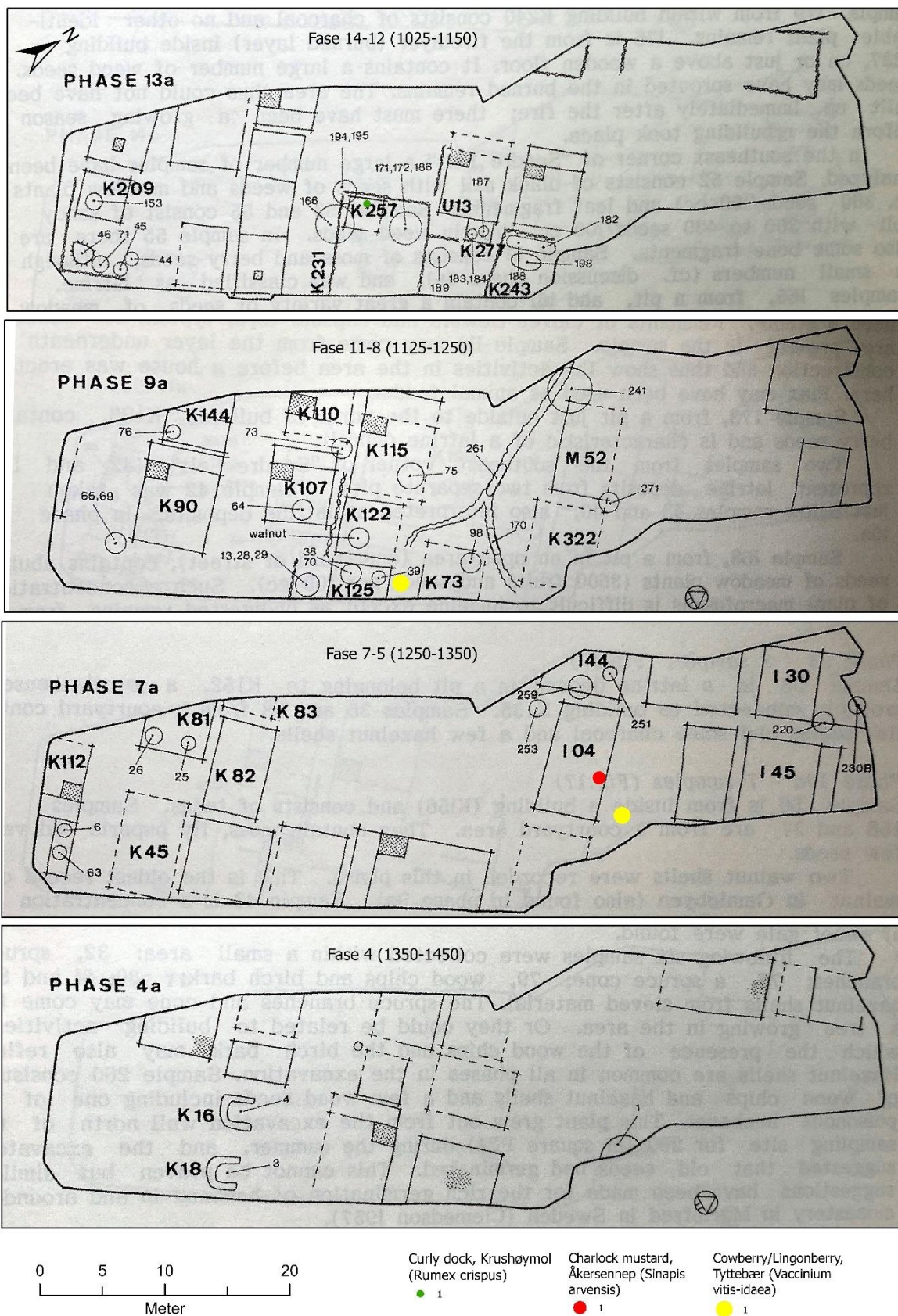
Figur 16: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

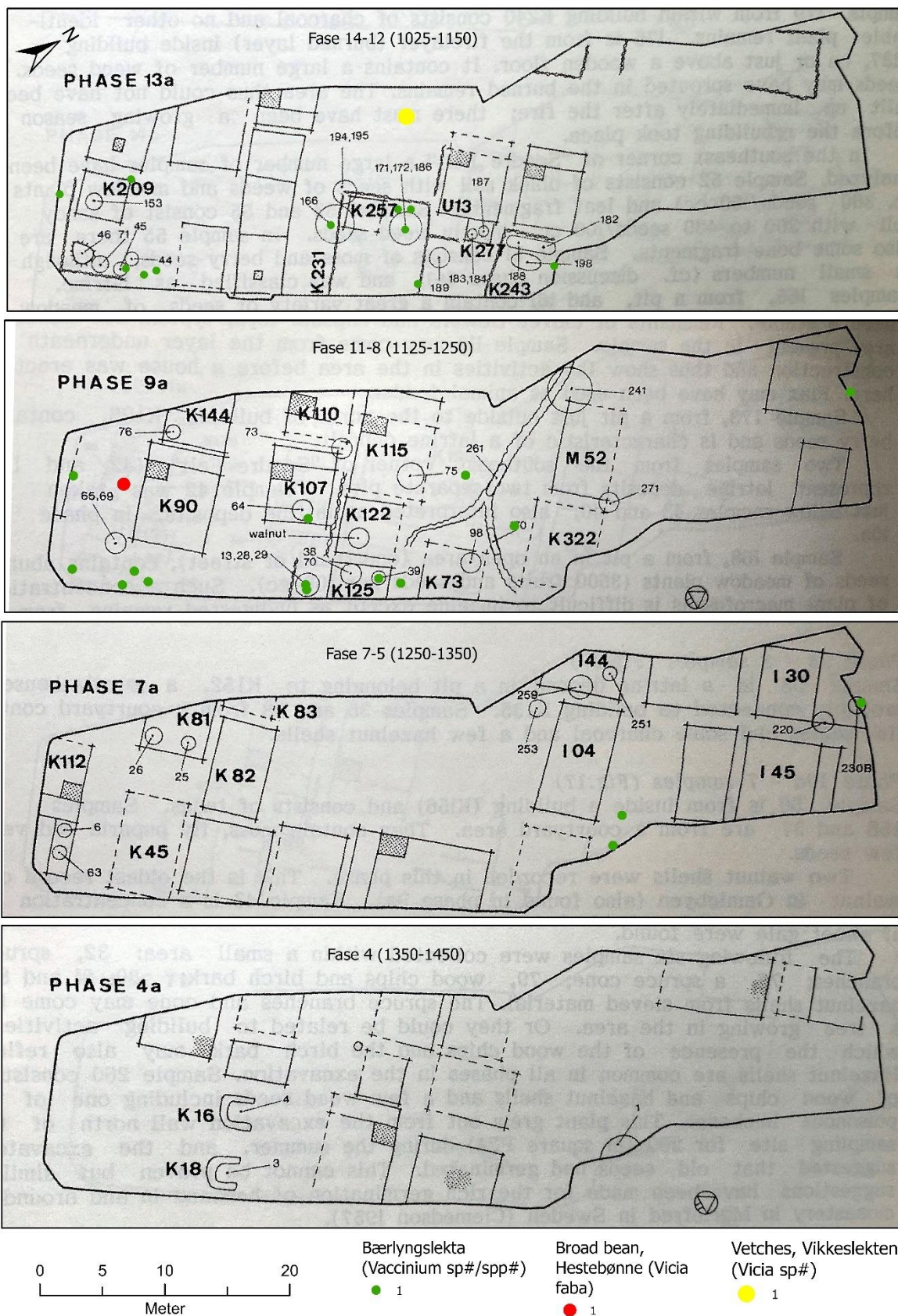
Figur 17: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

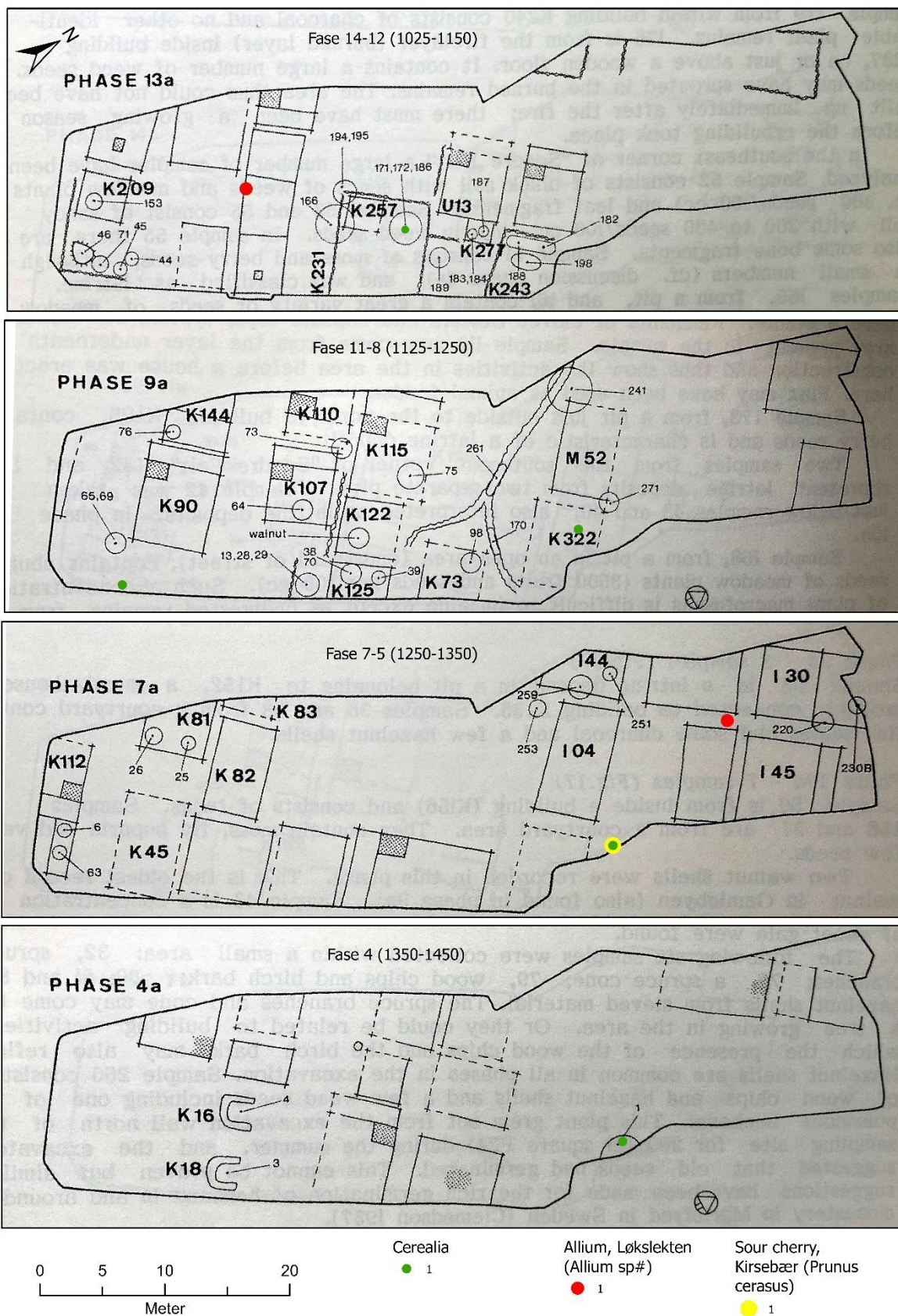
Figur 18: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

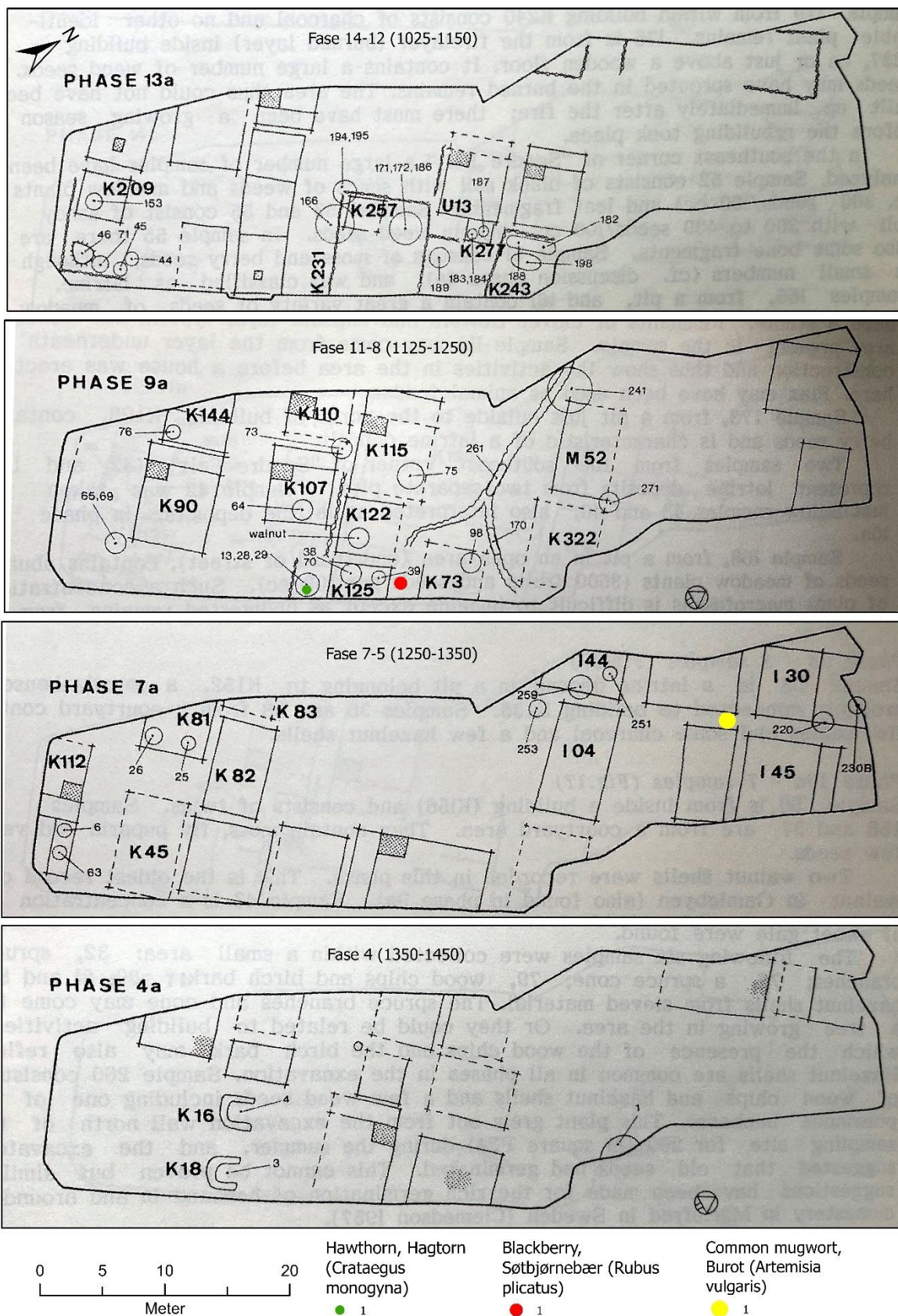
Figur 19: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

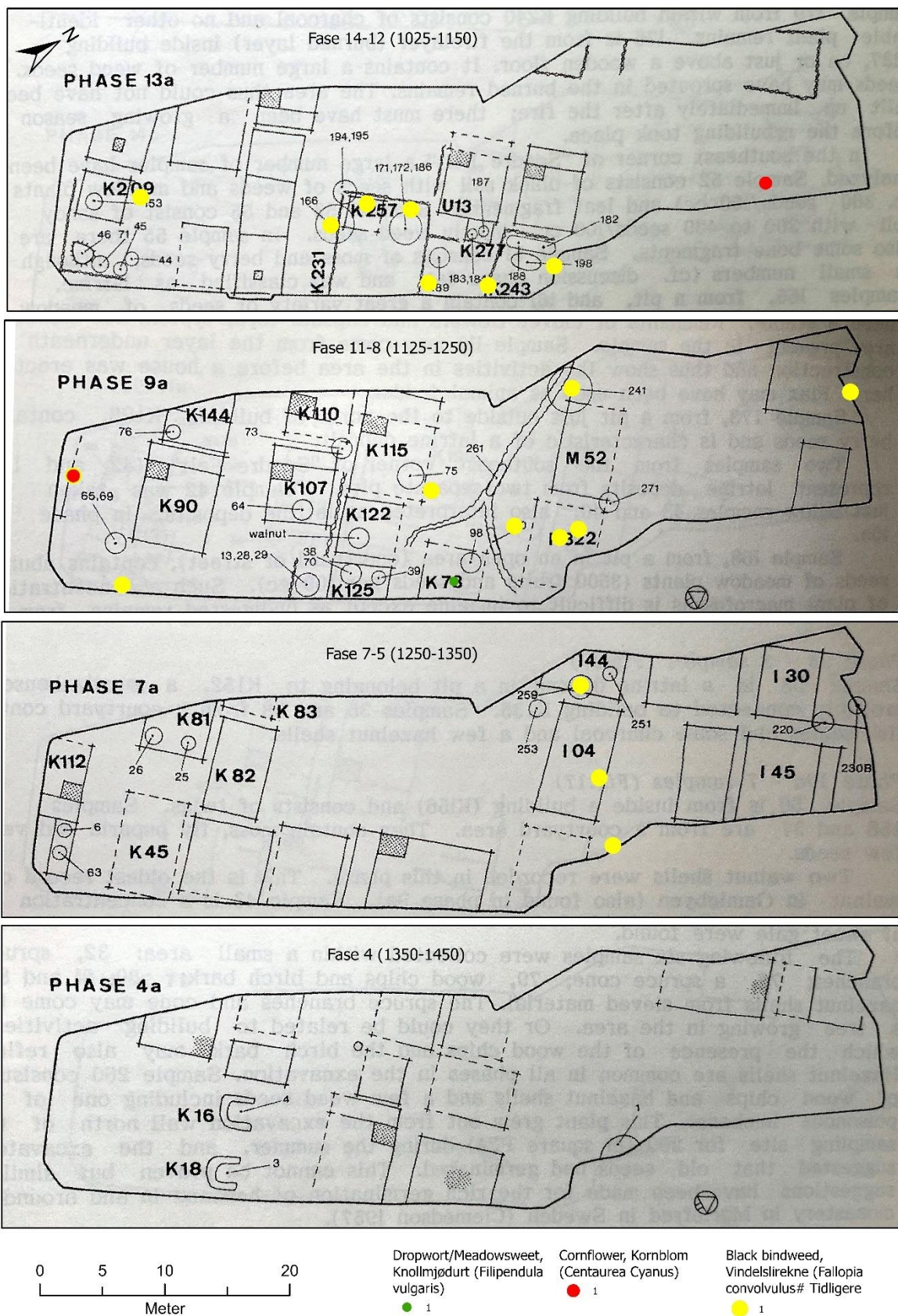
Figur 20: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

Figur 21: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

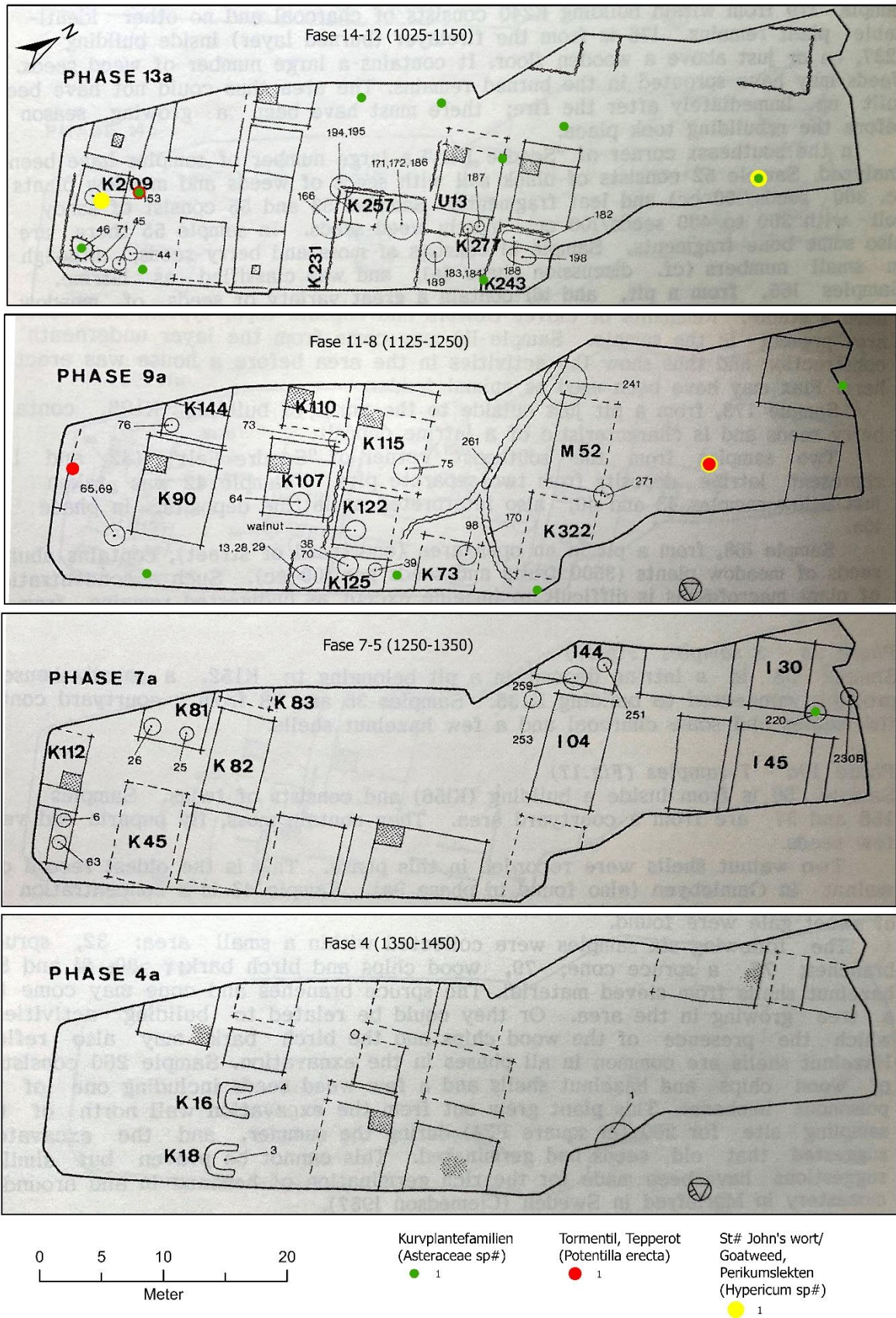

Figur 22: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

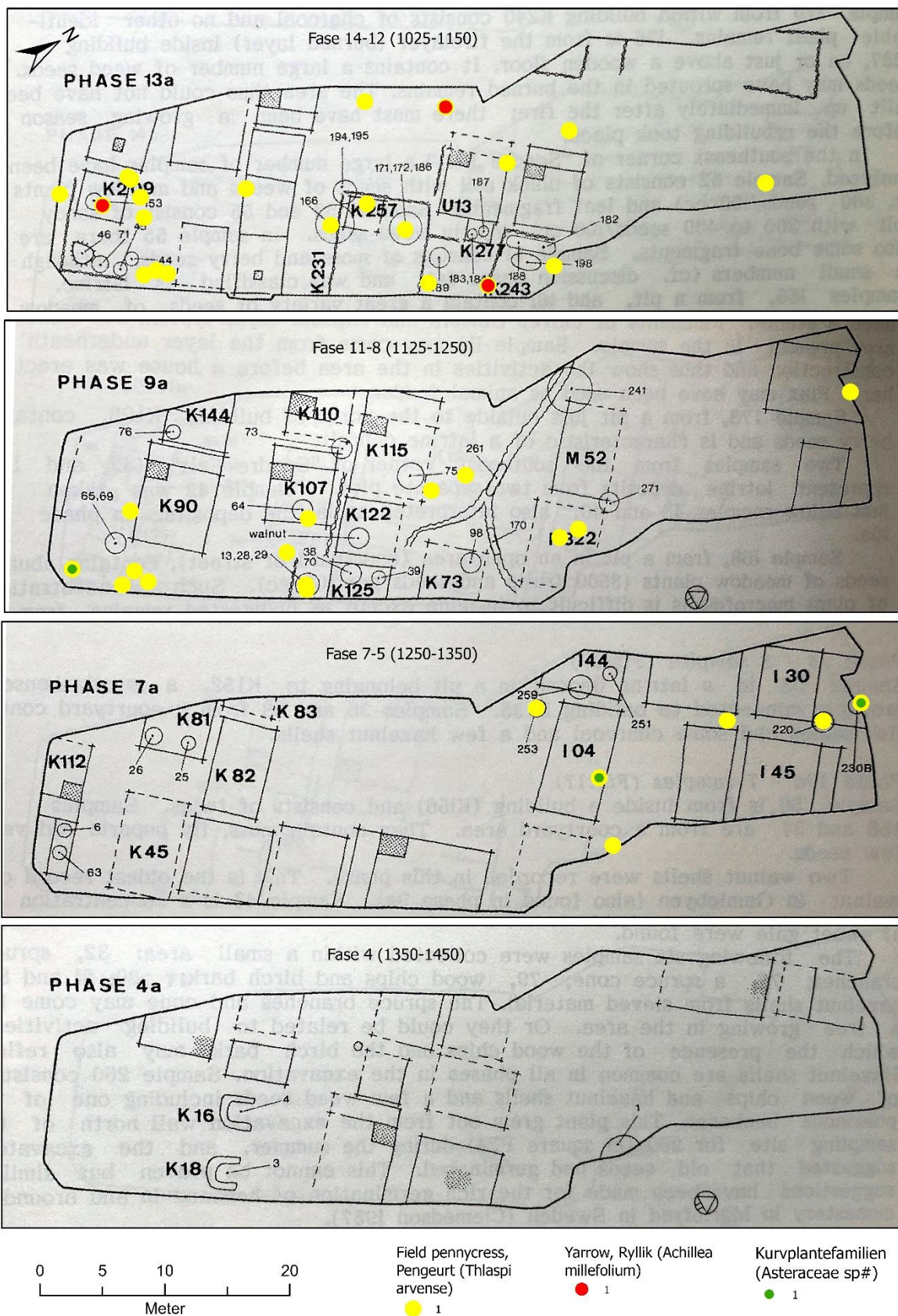

Figur 23: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

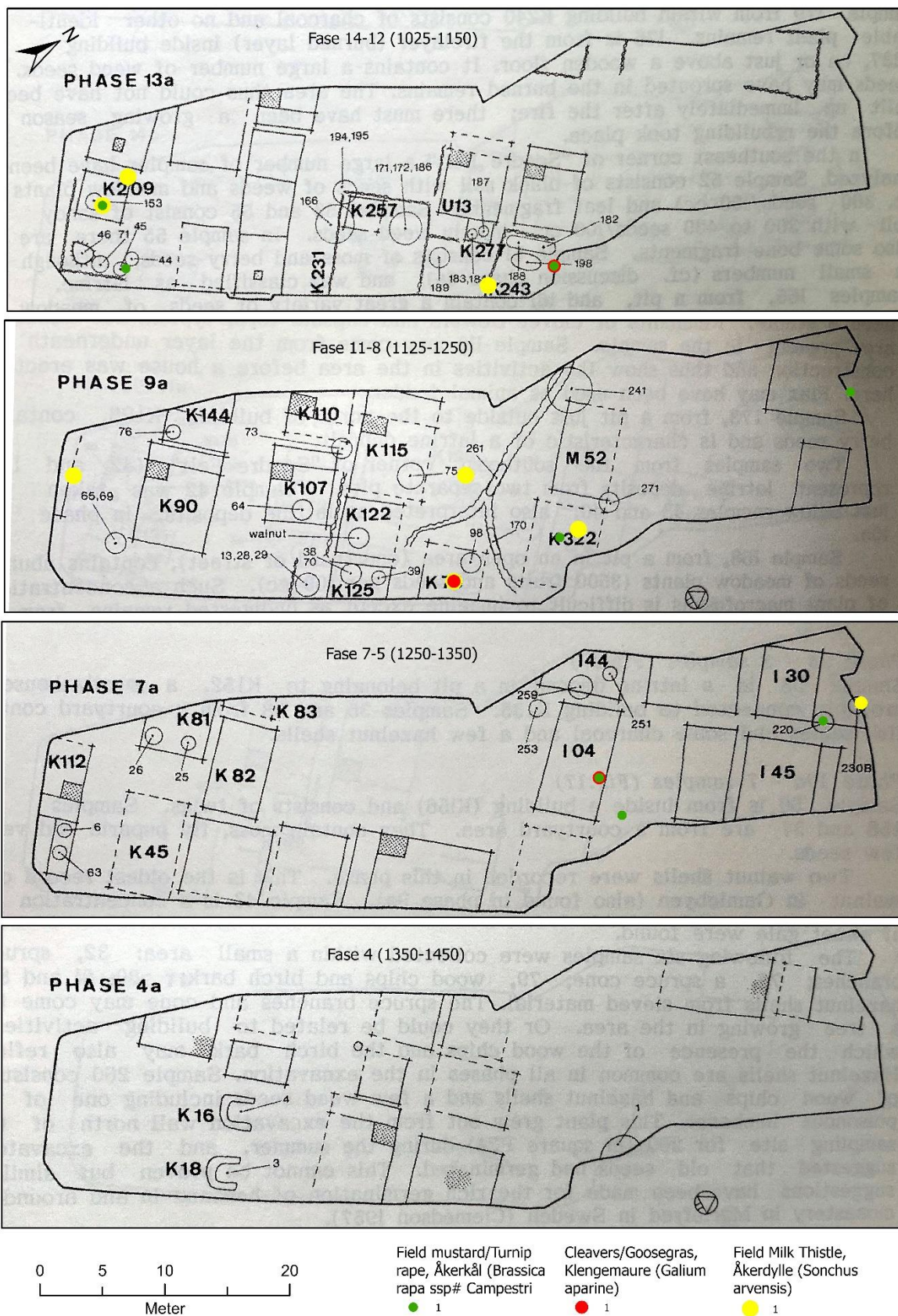

Figur 24: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

Figur 25: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.

Figur 26: Distribusjon av makrofossiler på Mindets tomt og Søndre felt.